

**Declassified to Public
12 June 2020**



កាតសារទទួល
DOCUMENT RECEIVED/DOCUMENT REÇU

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date of receipt/date de réception):
..... ១១ ០៦ ២០១៦

ម៉ោង (Time/Heure) : ១៤ : ៥០

មន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង / Case File Officer/L'agent chargé du dossier: **SANN BADA**

លេខ : D296/1

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
Kingdom of Cambodia
Nation Religion King
Royaume du Cambodge
Nation Religion Roi

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

Extraordinary Chambers in the Courts of Cambodia
Chambres extraordinaires au sein des Tribunaux cambodgiens

ការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត
Office of the Co-Investigating Judges
Bureau des co-juges d'instruction

សំណុំរឿងលេខ : ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ថ.ស

ចំពោះមុខ : **សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត**

កាលបរិច្ឆេទ : **ថ្ងៃទី ១៩ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦**

ភាសា : **អង់គ្លេស [ភាសាដើម]**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ : **សម្ងាត់**

**ដីកាសម្រេចលើសំណើរបស់ អោ អោន សុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះធ្វើមោឃភាព
កំណត់ហេតុនៃការស្តាប់ចម្លើយដែលមិនបានថតសំឡេង**

ធ្វើជូន :

សហព្រះរាជអាជ្ញា	សហមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី	
ជា លាង	ជេត វណ្ណឌី	Linda BEHNKE
Nicholas KOUMJIAN	ហុង គីមសួន	Laure DESFORGES
	គីម ម៉េងឃី	NZEPA
មេធាវីការពារក្តី អោ អោន	ឡោ ជុនធី	Herve DIAKIESE
មុំ លុជ្ស	សំ សុគង់	Ferdinand DJAMMEN-NZEPA
Richard ROGERS	ស៊ុន ស៊ីវ៉ាន	Nicole DUMAS
Göran SLUITER	ទី ស្រីនណា	Isabelle DURAND
	វ៉ែន ពៅ	Françoise GAUTRY
មេធាវីការពារក្តី យីម ទិត្យ		Emmanuel JACOMY
សូ មូស្សូឌី		Martine JACQUIN
Suzana TOMANOVIĆ		Christine MARTINEAU
		Barnabe NEKUI
		Lyma NGUYEN
		Beini YE

I. ប្រវត្តិវិវឌ្ឍន៍

- ១. ករណីខ្វែងយោបល់គ្នារវាងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (“ស.ច.ស”) នៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ បានចុះបញ្ជីនៅថ្ងៃទី ២២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ថ្ងៃទី ០៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣ និងថ្ងៃទី ២២ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៥។
- ២. នៅថ្ងៃទី ០៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ ស.ច.ស Mark Harmon និង យូ ប៊ុនឡេង បានចេញសេចក្តី ណែនាំទៅអ្នកស៊ើបអង្កេតទាំងអស់នៅការិយាល័យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (“ក.ស.ច.ស”) ដោយបញ្ជាក់ថា លែងតម្រូវឱ្យថតយកសំឡេង ឬរូបភាពនៃការស្តាប់ចម្លើយសាក្សីទៀត ហើយ ដោយពិនិត្យឃើញថា នេះមិនមែនជាការអនុវត្តដែលតម្រូវឱ្យមានដាច់ខាតតាមវិធាន ផ្ទៃក្នុងឡើយ (“សេចក្តីណែនាំថ្ងៃទី ០៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២”)¹។
- ៣. នៅថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ ដោយបានពិភាក្សាបញ្ហានេះជាមួយនឹងចៅក្រម យូ ប៊ុនឡេង ខ្ញុំបានចេញសេចក្តីណែនាំទៅអ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ ក.ស.ច.ស ដោយចាប់ផ្តើម ឡើងវិញនូវការអនុវត្តថតយកសំឡេងនៃការស្តាប់ចម្លើយសាក្សី និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទាំងអស់ (“សេចក្តីណែនាំថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥”)²។
- ៤. នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ ខ្ញុំបានចេញសេចក្តីណែនាំបន្ថែមទៅអ្នកស៊ើបអង្កេតរបស់ ក.ស.ច.ស ស្តីពីការសម្រិតសម្រាំងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសាក្សី និងស្តីពីទម្រង់នៃ កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយ (“សេចក្តីណែនាំថ្ងៃទី ២៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥”)³។
- ៥. នៅថ្ងៃទី ១១ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៥ មេធាវីការពារក្តី អា អាណ (“មេធាវីការពារក្តី”) បានដាក់ សំណើសុំបកប្រែ និងធ្វើប្រតិចារិកខ្សែអាត់សំឡេង និងសុំដាក់ឯកសារមួយចំនួនចូលក្នុង សំណុំរឿង (“សំណើសុំធ្វើប្រតិចារិក”)⁴។

¹ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D116 សេចក្តីណែនាំស្តីពីការស្តាប់ចម្លើយសាក្សី ថ្ងៃទី ០៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ ទំព័រ ១។
² សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D266 អនុស្សរណៈពី ស.ច.ស.អ ធ្វើជូន អ្នកស៊ើបអង្កេតទាំងអស់របស់ ក.ស.ច.ស ទាក់ទង នឹង “សេចក្តីណែនាំស្តីពីការថតការស្តាប់ចម្លើយសាក្សី និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី” ថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ ទំព័រ ១។
³ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D269 អនុស្សរណៈពី ស.ច.ស.អ ធ្វើជូន អ្នកស៊ើបអង្កេតទាំងអស់របស់ ក.ស.ច.ស ទាក់ ទងនឹងសេចក្តីណែនាំស្តីពីការសម្រិតសម្រាំងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងសាក្សីផ្សេងទៀត និងស្តីពីទម្រង់នៃកំណត់ហេតុ ស្តាប់ចម្លើយ ថ្ងៃទី ២៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥។
 អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មានទីតាំងស្ថិតនៅ ផ្លូវជាតិលេខ៤ សង្កាត់ ចោមចៅ ខណ្ឌ ពោធិ៍សែនជ័យ ភ្នំពេញ ប្រអប់សំបុត្រលេខ៧១ ទូរស័ព្ទលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៩៨១៤ ទូរសារលេខ +៨៥៥(០)២៣ ២១៩៨៤១។

- ៦. នៅថ្ងៃទី ០៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៦ មេធាវីការពារក្តី បានដាក់សំណើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ (“អ.ប.ជ”) ធ្វើមោឃភាពកំណត់ហេតុនៃការស្តាប់ចម្លើយដែលមិនបានថតសំឡេង (“សំណើសុំមោឃភាព”)^៥។
- ៧. នៅថ្ងៃទី ០៩ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦ ខ្ញុំបានចេញដីកាសម្រេចបដិសេធសំណើសុំធ្វើប្រតិចារិក (“ដីកាសម្រេចលើសំណើសុំធ្វើប្រតិចារិក”)^៦។

II. សារណា

- ៨. នៅក្នុងសំណើសុំមោឃភាព មេធាវីការពារក្តី អះអាងថា ការអនុវត្តរបស់ ក.ស.ច.ស ដែលមិនថតសំឡេងការស្តាប់ចម្លើយសាក្សី គឺជាកំហុសនីតិវិធី ដោយសារថា ការមិនបានថតសំឡេងការស្តាប់ចម្លើយ ធ្វើឱ្យ ស.ច.ស “មិនអាច”បញ្ជាក់ថាតើកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយពិតជាឆ្លុះបញ្ចាំងពីអ្វីដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងការស្តាប់ចម្លើយសាក្សីដែរឬអត់^៧។
- ៩. មេធាវីការពារក្តី អះអាងថា ការថតសំឡេងការស្តាប់ចម្លើយគឺជាធនធានសិទ្ធិតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ២៥(៤) ប៉ុន្តែ “កាលៈទេសៈពិសេស”នៃសំណុំរឿង ០០៤ តម្រូវថា ធនធានសិទ្ធិរបស់ ស.ច.ស ដែលមិនឱ្យថតសំឡេងការស្តាប់ចម្លើយ ត្រូវបានកម្រិតតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់កិច្ចស៊ើបសួរស្វែងរកការពិត និងដោយមិនលម្អៀង និងលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយតម្លាភាព^៨។ កាលៈទេសៈពិសេសដែលមេធាវីការពារក្តី បានលើកឡើង គឺ៖
 - (i) ការបង្ហាញរបស់មេធាវីការពារក្តីនៅក្នុងសំណើសុំធ្វើប្រតិចារិក អំពីភាពមិនត្រឹមត្រូវមួយចំនួននៅក្នុងការស្តាប់ចម្លើយដែលបានថតសំឡេង ហើយភាពមិនត្រឹមត្រូវនេះគឺជាករណីដែលកិច្ចស៊ើបសួរបានធ្វើឡើងនៅក្រៅក្របខណ្ឌច្បាប់ជាធរមាន និងធ្វើឱ្យមានបញ្ហាចោទសួរអំពី

⁴សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D274 សំណើសុំការបកប្រែ និងការធ្វើប្រតិចារិកនៃខ្សែអាត់ថតសំឡេង និងសំណើសុំដាក់ឯកសារមួយចំនួនក្នុងសំណុំរឿង ថ្ងៃទី ១១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៥។

⁵ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D296 សំណើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះធ្វើមោឃភាពកំណត់ហេតុនៃការស្តាប់ចម្លើយដែលមិនមានខ្សែអាត់សំឡេង ថ្ងៃទី ០៤ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៦។

⁶ សំណុំរឿង ០០៤ ឯកសារ D274/1 ដីកាសម្រេចលើសំណើរបស់ អា អាន សុំបកប្រែ និងធ្វើប្រតិចារិកខ្សែអាត់ថតសំឡេង និងដាក់ឯកសារមួយចំនួនក្នុងសំណុំរឿង ថ្ងៃទី ០៩ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦។

⁷ សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ២, ២០ និង ២៧។

⁸ សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ២១, ២៤ និង ២៦។

ភាពត្រឹមត្រូវនៃកិច្ចសន្យាសន្យា និងភាពអាចទុកចិត្តបានទៅលើខ្លឹមសារភស្តុតាងរបស់សាក្សី^៩
(ii)ការចេញសេចក្តីណែនាំថ្ងៃទី ០៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១២ ដែលមិនបានធ្វើឱ្យមានតុល្យភាពត្រឹម
ត្រូវរវាងសិទ្ធិរបស់ អោ អាន យោងតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ២១ ជាមួយនឹងតម្រូវការត្រូវមានកិច្ច
ដំណើរការនីតិវិធីយ៉ាងឆាប់រហ័ស^{១០} និង (iii) ការចេញសេចក្តីណែនាំថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ
២០១៥ ដែលបានបង្កើតឱ្យមានស្ថានភាពការងារមិនត្រឹមត្រូវ និងបែកខ្ញែកគ្នាសម្រាប់
លទ្ធភាពរបស់ ស.ច.ស ក្នុងការផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពត្រឹមត្រូវនៃកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយទាក់ទង
នឹងការស្តាប់ចម្លើយសាក្សីពាក់ព័ន្ធនឹងការចោទប្រកាន់មកលើ អោ អាន^{១១}។

១០. មេធាវីការពារក្តី បញ្ជាក់ថា វិការ៖ដែលខ្លួនបានបង្ហាញនៅក្នុងសំណើសុំធ្វើប្រតិចារឹក បង្ហាញ
ពី “បញ្ហាជាប្រព័ន្ធ និងទូលំទូលាយ” នៅក្នុងនីតិវិធី និងបច្ចេកទេសស្តាប់ចម្លើយរបស់
ក.ស.ច.ស ដែលមិនឱ្យសន្មតបានថាមានភាពប្រក្រតីនៅក្នុងកិច្ចសន្យារបស់ ក.ស.ច.ស
ឡើយ^{១២}។ ដោយពិនិត្យមើលកាលៈទេសៈដែលបានចោទប្រកាន់បែបនេះ ទើបការស្តាប់ចម្លើយ
ណាដែលមិនបានថតសំឡេង ត្រូវតែចាត់ទុកថាមានកំហុសនីតិវិធី^{១៣}។

១១. មេធាវីការពារក្តី អះអាងថា កំហុសនីតិវិធីដែលបានចោទនេះ រំលោភសិទ្ធិរបស់ អោ អាន ក្នុង
ការទទួលបានដំណើរការនីតិវិធីប្រកបដោយយុត្តិធម៌ និងតម្លាភាព សិទ្ធិទទួលបានពេលវេលា
និងសម្ភារៈរូបវន្តគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីរៀបចំការពារខ្លួន និងសិទ្ធិសួរដេញដោលសាក្សីដាក់បន្ទុកលើ
រូបគាត់ យោងតាមមាត្រា ១៤(៣)នៃ កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិ
នយោបាយ (“ICCPR”)^{១៤}។ ការអះអាងនេះគឺផ្អែកលើមូលដ្ឋានដែលថា ការមិនបានថត
សំឡេងបានរវាង អោ អាន មិនឱ្យពិនិត្យមើលការអនុវត្តការងាររបស់ ក.ស.ច.ស មិនឱ្យ
ទទួលបានភស្តុតាងដោះបន្ទុកសក្តានុពល ឬឯកសារផ្សេងទៀតដែលចាំបាច់សម្រាប់រៀបចំ
ការពារក្តី អោ អាន និងមិនឱ្យរៀបចំការពារក្តីគាត់ ឱ្យបានត្រឹមត្រូវដោយគ្មានការដាក់

^៩ សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ២១, ២២ និង ៣១។
^{១០} សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ២១, ២៥ និង ៣៧។
^{១១} សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ២១ និង ២៣។
^{១២} សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ២២។
^{១៣} សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ២៦។
^{១៤} សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ៣, ១៤ និង ២៩។

កម្រិតចំពោះលទ្ធភាពអាចដាក់ទុនករណីការពារក្តីទាំងអស់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង¹⁵។

១២. មេធាវីការពារក្តី បញ្ជាក់ថា យោងតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ៧៦(២) ការធ្វើមោឃភាពការស្តាប់ចម្លើយសាក្សីដែលមិនបានថតសំឡេងពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿងប្រឆាំង អោ អាន គឺជាដំណោះស្រាយសមស្របតែមួយគត់នៅក្នុងកាលៈទេសៈនេះ¹⁶។ ក្នុងចំណោមកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយចំនួន ៣៥៤ ដែលមេធាវីការពារក្តី ចាត់ទុកថាពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿងប្រឆាំង អោ អាន មេធាវីការពារក្តី អះអាងថា យ៉ាងហោចណាស់ មានកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយចំនួន ១៩៥ (គឺ ៥៥%) ដែលមិនមានខ្សែអាត់សំឡេង¹⁷។

III. ពិភាក្សា

១៣. នៅពេលដែលទទួលបានពិនិត្យពាក្យសុំដែលបានដាក់តាមវិធានផ្ទៃក្នុង ៧៦(២) ស.ច.ស ចាំបាច់ត្រូវជឿជាក់ថា ពាក្យសុំនោះមានសំអាងហេតុដែលបញ្ជាក់ថា (i) មានករណីកំហុសនីតិវិធី និង (ii) កំហុសបែបនោះរំលោភសិទ្ធិរបស់ភាគីដែលដាក់ពាក្យសុំ¹⁸។ លក្ខខណ្ឌនេះពាក់ព័ន្ធនឹងការសេចក្តីសម្រេចថា អ្នកដាក់ពាក្យសុំ មាន “ករណីដែលអាចជំទាស់តវ៉ាបាន” ដែរឬអត់ ប៉ុន្តែ មិនអនុញ្ញាតឱ្យត្រួតពិនិត្យមើលអង្គសេចក្តីនៃពាក្យសុំឡើយ¹⁹។ នៅក្នុងការវាយតម្លៃថា តើមានករណីដែលអាចជំទាស់តវ៉ាបានដែរឬអត់នោះ ជាការសមស្របដែល ស.ច.ស ត្រូវជឿជាក់ថា “ពាក្យសុំមានហេតុផលគ្រប់គ្រាន់នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដោយត្រូវ

¹⁵ សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ៣០ និង ៣២។

¹⁶ សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ៣ និង ៤០។

¹⁷ សំណើសុំមោឃភាព កថាខណ្ឌ ២៣។

¹⁸ សំណុំរឿង០០២ ឯកសារ D263/2/6 សាលដីការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងដីការរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រេចបដិសេធសំណើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះធ្វើមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរទាំងអស់ (D263/1) ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០១០ កថាខណ្ឌ ១៨។ សំណុំរឿង០០៣ ឯកសារ D134/1/10 សាលដីការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ [កោសលុប] ប្រឆាំងដីការរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត Harmon ដែលសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់ [កោសលុប]ស្នើឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះទទួលពិនិត្យ និងចាត់ការលើសំណើចំនួនពីរសុំមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរ ថ្ងៃទី ២៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ កថាខណ្ឌ ១៩។

¹⁹ ដូចជើងទំព័រខាងលើ។

បង្ហាញអំពីកំហុសនីតិវិធីដែលចោទប្រកាន់ និងការខូចខាត ប្រសិនបើមាន ដែលជនត្រូវចោទ បានទទួលរងដោយសារតែកំហុសនីតិវិធីនោះ”²⁰។

១៤. នៅក្នុងសំណើសុំមោឃភាព មេធាវីការពារក្តី បង្ហាញថាជាកំហុសនីតិវិធីទូទៅចំពោះ អង្គហេតុដែលថា មេធាវីការពារក្តី មិនអាចផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពត្រឹមត្រូវនៃកំណត់ហេតុស្តាប់ ចម្លើយនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ពាក់ព័ន្ធនឹងការចោទប្រកាន់មកលើ អោ អាន ក្នុងករណី ដែលមិនមានខ្សែអាត់សំឡេងនៃការស្តាប់ចម្លើយ។

១៥. ជាដំបូង ខ្ញុំកត់សម្គាល់ថា តាមវិធានផ្ទៃក្នុង មិនមានលក្ខខណ្ឌតម្រូវត្រូវថតសំឡេងការស្តាប់ ចម្លើយសាក្សី និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ឡើយ។ សេចក្តីសម្រេចមិនថតសំឡេងការ ស្តាប់ចម្លើយបែបនេះ នឹងមិនមែនជាកំហុសនីតិវិធីឡើយ។ ប៉ុន្តែ អ.ប.ជ បានបញ្ជាក់ថា “ការបង្ហាញអំពីការរំលោភសិទ្ធិរបស់ជនត្រូវចោទ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅក្នុង ICCPR អាចបង្កប់ជាវិធីនីតិវិធី និងនឹងប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ជនត្រូវចោទ”²¹។

១៦. នៅក្នុងករណីនេះ កំហុសទូទៅដែលបានចោទនេះកើតចេញពីសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់មេធាវី ការពារក្តី តាមរយៈការត្រួតពិនិត្យកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយចំនួន ២៦ នៅក្នុងសំណើសុំធ្វើ ប្រតិចារិក ដែលមេធាវីការពារក្តី បានបង្ហាញពីការចោទប្រកាន់អំពីភាពខុសគ្នាចំនួន ១១២ រវាងកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយ ជាមួយនឹងខ្សែអាត់សំឡេងនៃការស្តាប់ចម្លើយ។ ខ្ញុំបាន សម្រេចថា ការចោទប្រកាន់ទាំងនោះភាគច្រើនមិនមានមូលដ្ឋាន៖ ការត្រួតពិនិត្យរបស់ខ្ញុំទៅ លើកំហុសចំនួន ១១២ ដែលបានចោទនៅក្នុងសំណើសុំធ្វើប្រតិចារិក បានរកឃើញតែករណី មួយចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះដែលមានភាពខុសគ្នាជាក់ស្តែងរវាងខ្សែអាត់សំឡេង ជាមួយនឹងកំណត់

²⁰សំណុំរឿង០០៣ ឯកសារ D134/1/10 សាលដីការបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ [កោសលុប] ប្រឆាំង ដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត Harmon ដែលសម្រេចលើពាក្យសុំរបស់[កោសលុប]ស្នើឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះទទួល ពិនិត្យ និងចាត់ការលើសំណើចំនួនពីរសុំមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរ ថ្ងៃទី ២៣ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ កថាខណ្ឌ ២០។

²¹សំណុំរឿង០០២ ឯកសារ D55/IV/8 សាលដីការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក ខួន ជា ប្រឆាំងចំពោះដីការបដិសេធពាក្យ សុំមោឃភាព ថ្ងៃទី២៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៨ កថាខណ្ឌ៤០។ សូមមើលផងដែរ សំណុំរឿង០០២ ឯកសារ D263/2/6 សាលដីការលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងដីការបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតសម្រេចបដិសេធសំណើ សុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះធ្វើមោឃភាពកិច្ចស៊ើបសួរទាំងអស់ (D263/1) ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០១០ កថាខណ្ឌ ២១។ សំណុំរឿង០០២ ឯកសារ D257/1/8 សេចក្តីពិចារណាលើសំណើរបស់ ភា អាន សុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះធ្វើមោឃភាព កិច្ចស៊ើបអង្កេតពាក់ព័ន្ធនឹងការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ដោយបង្ខំ ថ្ងៃទី ១៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៦ កថាខណ្ឌ ៣៤។

ហេតុស្តាប់ចម្លើយ ដែលភស្តុតាងត្រូវបានបំប្លែង ឬភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធមិនបានបញ្ជូនទៅក្នុង កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយ ប៉ុន្តែទោះជាជាករណីបែបនេះក៏ដោយ ក៏ខ្ញុំបានរកឃើញថា ភាព ខុសគ្នាទាំងនោះជារឿយៗមិនមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរ ឬជាក់ស្តែងសំខាន់ឡើយ²²។ ខ្ញុំបាន សន្និដ្ឋានថា មេធាវីការពារក្តី មិនបានបង្ហាញពីអត្ថិភាពនៃឧទាហរណ៍អំពី “ការអនុវត្តកិច្ច ស៊ើបសួរដោយពុំត្រឹមត្រូវដែលមានជាច្រើនចំណុច និងគួរឱ្យកត់សម្គាល់” ទេ ហើយ ខ្ញុំយល់ ឃើញថា កំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយដែលបានបង្ហាញនៅក្នុងសំណើសុំធ្វើប្រតិចារិក ជាទូទៅគឺ ត្រឹមត្រូវ ពេញលេញ អាចជឿជាក់បាន និងអនុវត្តតាមវិធានដែលចែងអំពីកំណត់ហេតុស្តាប់ ចម្លើយនៅ អ.វ.ត.ក²³។

១៧. ខ្ញុំជឿជាក់ថា មេធាវីការពារក្តី មានទង្វើករណីដែលមានសំអាងហេតុដើម្បីគាំទ្រការអះអាង ដែលថា ការមិនបានផ្តល់សំណុំឯកសារស្តាប់ចម្លើយមួយចំនួននៅក្នុងសំណុំរឿង០០៤ បាន រំលោភសិទ្ធិរបស់ អា អាន ដែលបានធានាតាមកតិកាសញ្ញា ICCPR ហើយសំណើសុំ មោឃភាពបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌដើម្បីបញ្ជូនទៅអ.ប.ជ យោងតាមវិធានផ្ទៃក្នុង៧៦(២)។

តាមសំអាងហេតុខាងលើ ខ្ញុំ ៖

- ១៨. **អនុញ្ញាតតាម** សំណើសុំមោឃភាព។
- ១៩. **បន្ទាប់** ក្រឡាបញ្ជីរបស់ ក.ស.ច.ស ត្រូវបញ្ជូនសំណុំរឿង ០០៤ ជូនទៅអង្គបុរេជំនុំជម្រះ យោងតាមវិធានផ្ទៃក្នុង ៧៦(៣)។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១៩ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៦

ចៅក្រម Michael Bohlander
សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ
International Co- Investigating Judge
Co-juge d’instruction International

²² ដីកាសម្រេចលើសំណើសុំធ្វើប្រតិចារិក កថាខណ្ឌ ៩៧-៩៨។

²³ ដីកាសម្រេចលើសំណើសុំធ្វើប្រតិចារិក កថាខណ្ឌ ១០០។